

Fredens Hus i Uppsala, Jonas Pertoft berättar för Fredens Hus Göteborg

Jonas Pertoft, vice ordförande i föreningen Fredens Hus Uppsala.

Den 26 sept. 2020 vid årsmötet, uppskjutet p g a Covid-19.

Bakgrunden är den att Göteborgsgruppen planerar att vårt Fredens Hus Gbg ska bli filial till ursprungsorganisationen Fredens Hus, som grundades 2004. P g a pandemin blev årsmötet i mars uppskjutet 6 månader. Under tiden har Uppsala haft sitt årsmöte online. Jonas meddelar oss att de inte behöver ändra i sina stadgar eftersom dessa redan tillåter att filialer bildas. I Uppsala är man beredd att arbeta med oss för att samordna våra verksamheter så att vi kan bli filial med bibehållen ekonomi och organisationsnummer. En planerad motion från styrelsen om stadgeändring kan således läggas vid nästa årsmöte i mars -21 (den var ut-sänd till 29 mars -20 men drogs tillbaka p g a oklarheter med Uppsalas stadgar). Vi kan nu börja planera för samarbetet med Uppsala.

Före årsmötet träffade Jonas vår styrelse och samtalade informellt. Därefter höll han följande anförande och svarade på frågor. Här följer referatet.

Fredens Hus är en samlingsplats för freds, mänskliga rättigheter och möjligheter. Detta sedan 2006 då man flyttade från källaren i Uppsala slott till Södra tornet.

Landshövdingen Ann-Cathrine Haglund hade intresse och var den som tog initiativet till att skapa Fredens Hus. Hon utnyttjade sitt stora nätverk och man kunde tidigt anställa personal. Fredens Hus är med i *International Network of Museums for Peace*.

Vi tänker så här:

Det finns stora möjligheter. Vi kan göra något här och nu. Aldrig har världen varit så närvarande i Sverige. 20% av befolkningen är född utomlands och räknas de som har minst en förälder född utomlands handlar det om 30%.

Vi i Sverige finns ute i världen som aldrig förr. %. Digitaliseringen gör att människor träffas över gränserna. Man reser mycket, som turist och i yrket. Företag är globala.

Fred behövs både ute i världen och i Sverige. Jag (Jonas P) arbetar med kommunikation åt organisationer.

Vi arbetar med konflikthantering, mot fördomar och kring frågor om etnicitet. Här finns kopplingar. Vi är verksamma i skolor mot mobbning och visar på möjligheter att påverka, bland annat med civilkurage.

Fred är något mer än motsats till krig. Det finns ingen allmänt godtagen definition av fred. Fredsforskaren Johan Galtung definierar fred som tillfredsställelse av fem mänskliga basbehov: överlevnad, välfärd, frihet, identitet och ekologisk balans. Fred är ett brett begrepp och det är bra för det ger utrymme för olika tolkningar och för diskussion som gör att man tänker till.

Men det är inte lätt. Det är svårt att nå ut, att organisera och engagera ideellt och att se effekten.

Vi satsar mycket på att få in pengar från olika håll för att ha anställd professionell personal. Det är tusentals timmars arbete. Det är vår projektledare, Jesper Magnusson som gör jobbet att söka pengar. Den tid han lägger ned på att söka pengar är effektiv så till vida att vi får in resurser så vi kan arbeta hållbart. Det behövs en sund ekonomi för att kunna hålla anställda på heltid (en), deltid och timmar, bland annat studenter och teaterfolk. Räknar vi ihop det har vi 4 anställda. Vi drar in 4-6 miljoner kronor per år. Fredens Hus är ett namn som är känt. Vi har färdiga modeller och arbetsmetoder.

Många organisationer arbetar i den här ordningen: 1. De gör en insats för att 2. skapa en attitydförändring som i sin tur ska ge en 3 beteendeförändring och 4 en effekt som resultat av insatsen.

Vi vänder på resonemanget och börjar med *effekten* vi önskar och därför vilka *beteendeförändringar* som behövs. Så t ex lär vi unga att ingripa när de ser farliga saker, hur de ska kunna handla i olika situationer (jag/Karin tänker här direkt på Vardagens Civilkurage som jobbar just praktiskt – träning att ingripa mot förtryck – med detta i korta rollspel och med dialogövningar i rätt små grupper) eller våga kontakta politiker t ex i Europaparlamentet. Vad är fred? Vi vill få unga att ingripa när de ser något fel i klassrummet och i stora världen. Det tänker vi ger en *attitydförändring*. Vi försöker nå våra mottagare i hjärtat (hjärna och hjärta). Utifrån detta tänker vi på vilken *insats* vi gör.

Fredsarbete på gräsrotsnivå. Vi vill främja jämställdhet, motverka rasism och intolerans och träna konflikthantering och aktivt medborgarskap. Vår förhoppning är att hjälpa till att skapa en mer tolerant generation som är bättre på att hantera konflikter och skapa en fredligare värld – här och där.

Praktiskt arbete. Vi tänker: Vad vill vi åstadkomma, hur och varför? Vi kommunicerar kring varför man gör något. Det är ofta känslorargument som påverkar mest, t ex en persons tidigare upplevelse. Man samarbetar därför att man vill någonsans.

Vi i Fredens Hus arbetar med *utställningar och projekt i skolor och på företag*. Arbete i företag utgör en mindre del av vår verksamhet men kan utvidgas. Föräldrar till barn och ungdomar arbetar på företag och att nå dessa är ett sätt att bli relevanta i samhället.

Vi har genomfört en lång rad projekt såsom

- Breaking stereotypes
- Ordets makt
- Slagkraft
- Heteronorm/etnonorm
- Våga vara snäll
- Fredskvartetten
- Fördomskavalkad
- Integrationsdetektiverna

Vi har material i mappar och digitaliserat. Vi kan ta fram sådant igen och få nya idéer, utveckla vidare när något känns aktuellt. Vi kan också sätta material i händerna på nya medarbetare. Genom att ha anställt folk blir vi betydligt mindre beroende av enskilda individer. Vi blir en hållbar organisation över tid.

Fonder vi söker: Folke Bernadotteakademien, Postkodslotteriet med flera. Vår verksamhetschef, Jesper Magnusson, lägger ned mycket tid på ansökningar. Vi får mindre och mindre medel från Uppsala kommun. Tyvärr har vi hamnat under kulturförvaltningen. Vi borde vara under socialförvaltningen.

Nästa år har *Uppsala haft 500 år av fred*. Detta skulle vi gärna använda för att nå ut med våra frågor men än så länge har det inte slagit rot.

Vi har 4-5 olika finansiärer per år. Förut har vi haft målgruppen ungdomar över 16 år men nu går vi nedåt i åldrarna till 6 år.

Lokaler. Vi försöker också sprida oss geografiskt. På grund av radonproblem har vi tvingats flytta helt och hållet från Slottet och har nu en utställningslokal i Gränby Centrum och våra kontor centralt i Uppsala. Det är en stor fördel att ha flyttat utställningsverksamheten till Gränby som ligger i ett ytterområde och inte på Slottsbacken där det är fler turister och besökande inte utgör ett tvärsnitt av befolkningen som i Gränby. Den är inte en utpräglad invandrarförort, som till exempel Gottsunda, men har blandad befolkning. Vi kommer närmare människor i Gränby än på slottet.

Projekt 2019

- Värdegrundsguiden

- Demokrati på turné
- Artivist (om konst och fred)
- Vandra i Emerich Roths fotspår. Emerich Roth är överlevare från Förintelsen. (www.emerichfonden.nu). Elever har utbildats till Emerichambasadorer och 2019 rest till Auschwitz. (Jämför Segerstedtinstitutets arbete i Toleransprojektet här i Göteborg. Ermin Škorić berättade om det hos oss i Aktivitetshuset i våras.)
- Värdegrundsprojekt Uppsala Yrkesgymnasium
- Tubonge

Vi har nu inte så många medlemmar som är ungdomar. För att få medel från MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) måste man ha ungdomar som målgrupp. Ungdom räknas till 26 år och medlemskap för dem är gratis och de räknas ändå. Vi försöker nu få med flera ungdomar som medlemmar hos oss. (Vardagens Civilkurage är en ungdomsorganisation och medlemskap är där gratis. Man måste anmäla sig varje år. Det är ungdomar under 26 år som är särskilt värdefulla som medlemmar eftersom här finns pengar att söka.)

Fredspegagogik. Det är vår verktygslåda för att stärka och upprätthålla social hållbarhet.

- kultur
- dialog
- interaktiv praktik
- inlevelse

Den grundar sig i våldsprevention och medvetenhet om diskriminering och intolerans.

Blandad verktygslåda.

- Teoretiska övningar med praktiska inslag
- Pedagogiska utställningar
- Dialogövningar
- Film- och bildanalys
- Teater och forumteaterövningar
- Rollspel, kunskapsspel och simuleringar

Vi utvecklar metoder som fungerar och vi berättar om dem i våra ansökningar om medel. Vi arbetar med anställda (se ovan, c:a 4 heltidsanställda men fördelat på hel-, deltid och timanställda) samt tar hjälp av professionella för t ex snickeri eller transporter. Vi har anlitat skådespelare och författare som skriver pjäser. En del personer älskar teater, andra älskar andra delar i vår verktygslåda såsom fördomstestet, en app för att undersöka egna inställningar/fördomar.

Målet med fredspedagogik är att sätta igång förändringsprocesser

2006 till 2019 har vi utbildat 170 000 barn och unga, gjort 7 000 klass- och gruppaktiviteter, producerat 30 egna pedagogiska övningar och 20 utställningar. 60 000 personer nås varje år och vi har genomfört 5 nationella pilotprojekt.

För att ta ett par exempel:

60 000 ungdomar har varit involverade i projektet "Breaking stereotypes".
"Fördomskavalkadens" fördomstest gjordes av 40 000 personer.

Vi vill se så många som möjligt använda vårt material.

Vårt framtidsrecept

- Fortsätta utveckla fredspedagogik
- Fortsätta stärka finansieringen
- Rekrytera 1 000 medlemmar
- Finnas där målgrupperna finns
- Samarbeten

Vi använder oss av en kombination av fysiska möten (som vi alltid gjort) och online-evenemang som når längre ut geografiskt. Så t ex ska vi på onsdag kl. 18 den 30 september ge ett seminarium om Belarus både i Gränby och via Zoom. Det finns en länk och man behöver inte anmäla sig eller ha kod.

Karin lägger ut annonsen och länken på www.fredenshusgoteborg.se under Kalendariet.

Efter föredraget ställdes frågor. Fredens Hus har inte särskilt mycket samarbete med fredsföreningar men däremot med Institutionen för freds – och konfliktforskning Uppsala universitet. En forskare därifrån är med i styrelsen för föreningen Fredens Hus enligt beslut i styrelse (inget krav i stadgarna).

Vid pennan Karin Utas Carlsson